

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми сердце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудні.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 5 ул. Аґндоґо. — Експедиция місцева в Аґенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Грабмаєр і Лехер.

До відозви сполученої лівциці, що була держана в досить уміркованім тоні, навязали деякі віденські дневники мисль, мов би лівциця клонила ся до переговорів. Іменно півофіційальний Fremdenblatt старає ся вмовити в лівцицю, будь то она думає вступити на дорогу розваги з огляду на інтереси держави і рада би увійти в компроміси, без чого годі думати про успіх в політиці.

Як радо хотіли би ми поділяти суд Fremdenblatt-у про наміри лівциці, так годі нам се зробити в виду позапарляментарної акції, розвиненої на днях членами лівциці. Маємо тут на гадці дві найновіші енунциї послів Грабмаєра в Бріксені і Лехера в Інсбруці. Перший говорив в імени більшої, німецької посілости, другий в імени поступовців. І щож сказали нам ті два послі?

Грабмаєр відпекав ся вправді іреденти пангерманської, с. є. радикалізму Шенерера, але з другого боку поклав за усліве до евентуальних переговорів ізольованє Чехів або розбитє теперішньої, парламентарної більшости. Побіч того зажадав він відкликання язових розпоряджень і заведеня державної, німецької мови. Лехер пішов єго слідом, а додав, що передовсім від теперішньої, парламентарної більшости треба відтягнути — і то тероризмом — католицких, німецьких послів Тиролю, що одні виноваті за дотеперішню, невдалу акцію лівциці. Лехер ударяв проте з великим завзятем на видиму голову католицких Німців, бар. Діпавлього і спонукав збори до ухвали, в котрій католицким, німецьким людовцям відмовлено право, звати ся заступниками німецького народу і висказано їм найбільшу погорду.

Акція, яку проте поза парламентом почали німецькі послі, змагає головнo до

розбитя правиці, чи то ільозованем Чехів, чи тероризованем католицких Німців. Аж на руїнах правиці думають Німці почати акцію примиреня, знаючи, що з паденєм правиці упало би і теперішнє міністерство, та що провід в парламенті дістав ся би тоді Німцям, побіч котрих вільно би відтак зґруповатись другим сторонництвом і національним ґрупам з виключенем Чехів а може і Словінців, що суть солию в оці альпейским Німцям.

Притім не соромлять ся німецькі обструкціоністи воювати ложію, котра в очах несвідомих справи мас видає ся може і правдою. І так мав др. Лехер в Інсбруці на устах заєдно сю уразу, що теперішнє більшість зрадила господарні інтереси Долитавщини тим, що дозволила правительству довершити угоду з Угорщиною посредством §. 14., колиж всему світови відомо, що як-раз лише обструкція лівциці не допустила до мериторичних розправ над угодовими предложенями, сказавши з гори, що не позволить на друге читанє сих предложень в повній палаті, а спиняючи систематично розправи над ними в угодовій комісії. Лівциця переняла тепер на себе ролю вовка з байки, котрому вівця мутила воду. Рівнож старає ся лівциця в своїх дневниках вмовити в виборців, що причиною паденя закона о державних слугах була також правиця, хоч всім відомо, що сего закона не ухвалено задля поправки, поставленої лівцицею, що домагала ся означеня речинця для правосильности сего закона з днем 1. січня 1899 року. Ложкою воює лівциця, а се свідчить найлучше, о скілько єї змаганя чисті. Розбити правицю намагають ся всякі Лехери і Грабмаєри, а се показує знов, що не інтереси державні, а геґемоністичні забаганки лежать їй на душі.

Пишучи недавно про змаганя лівциці, мали ми вже нагоду сказати, що в тепе-

рішних обставинах миротворна акція просто неможлива. Правиця була би дуже наївна, наколи би дала розбити себе на те, щоби відтак здатись на ласку-неласку Німців з їх централістично-германізаторскими забаганками. Наколи Німці хотять миритись, то се може статись лише на основах теперішнього status quo, з солідарною правицею. Іншого виходу не знаємо. Поперед невода риби ловити не думаємо. Досить того, що клуби правиці зобовязали ся піддержувати всяку ретельну, миротворну акцію, з відки-небудь би до неї дано почин. Розбиватись для красних очий лівциці правиця не думає, хоч в деяких дневниках віденських читали ми на днях, що Німці готові Галичині і Далмації подарити повну автономію. Така автономія додала би лише Німцям сили до уярмленя судетских та альпейских Славян, а до такої зради на побратимах переважно славянська правиця не може приложити рук. З фантазії також мусять вилічтись німецькі опізнівші ся центриали. Часи Шмерлінґа минули безповоротно. Шіснадцять мільонів австрійских Славян розуміють своє становище в Австрії. Долитавщина — се не Угорщина. За ціну уздоровленя центрального парламенту Славяни австрійські не підуть через кавдинське армо. Правиця може ждати, аж коза прийде до воза...

Справозданє головного виділу
„Руского Тов. педагогічного“
за час від 6. марта до 31. грудня 1898.

На послідних, загальних зборах вибрані до виділу отсі члени:
Вп. п. Едвард Харкевич, директор академ. гімназії, голова.
„ Василь Білецкий, професор академ. гімназії у Львові.

СВЕКРУХА.

комедия в III. актах з сільского житя

Льва Лопатинського.

(Дальше.)

СЦЕНА VI.

Ті самі, Петро, Свекруха.

Петро. З того не буде нічо, мамо! Ви моліть мене, чи грозить, а я заповідаю вам, що коли той старий лис, той мавтій покаже ся тут на обійстю, то я єго так обсмущу, як він людий обсмущив та цілу громаду.

Свекруха. Ти гадаєш, що він на тебе не найде права?

Петро. Ще і на него найде ся право. Я вже чув богато про єго справки, про лихву та здирства і раджу вам, не звязуйте ся з тим дурисвїтом.

Свекруха. Не бій ся, я не дам себе обдурити. Я розумію ся на интересах.

Петро. Я знаю, що ви розумні, але він зайде вас так, що ви і не оглянетесь, як дурні станете.

Анна (перериває). Та перестаньте вже перечити ся. От, Доня має нам розказати, куди

Іван дів ся. Слухайте-ж хвильку, бо я аж минаю ся з цікавості.

Свекруха. Ага, Доська є тут. Деж ти бувала, дівонько, цілу днину? Ну говори, де ти поділа Івана?

Доня. Та де би я єго мала дівати? Він сам зібрав ся, тай поїхав.

Свекруха. Куди поїхав?

Анна. Та ми вже знаємо куди: поїхав до міста, але чого поїхав?

Доня. Ей, я бою ся казати, бо будете на мене гнівати ся, а я нічому невинна.

Петро. Та кажи, Дону, ніхто тобі нічого злого не зробить. Може взяв з собою що продати в місті?

Доня. Ні, продавати він не брав з собою нічо, але взяв з собою одного чоловіка.

Свекруха. Та на що нам того чоловіка якогось, кажи, що стало ся з Іваном. З тобою говорити, як псом орати.

Доня. Та се найважніше, що сей чоловік поїхав, бо без него не мав би Іван діла в місті.

Анна. Може она і правду каже, не перебивайте єї, мамо.

Свекруха. Абож я єї перебиваю, цур та пек! Я і в думці не мала того. Але не можу слухати, як она так їде, наче на волах.

Петро. Не в лад вам, що хоче розновісти,

як слід? То не говори, Дону, більше ані словечка. За твій хліб та ще в тебе каменем: за твою мову та ще лають!

Свекруха. А тепер знов той причепив ся. Щож то, корона їй з голови злетіла, чи що? Не злетіла, бо єї не мала. Як я обізвала ся, то ще єї не зобидила. Хибаж би чому не мала розповісти? Мене не має чого бояти ся, коли она тут не винна. Я все кажу: я за правду і в огонь піду.

Анна. Ну і я не довідаю ся пиві, де мій дів ся.

Свекруха. Кажі, кажі від початку. Як той чоловік називає ся, що поїхав з Іваном?

Доня. Називає ся Ронґуля.

Свекруха (перелякана) Що, Ронґуш? Він з Ронґушом поїхав? Чогож він забрав Ронґуша до міста, кажі бо скорше.

Доня. Бо Ронґуш вибирає ся до Бразилії.

Свекруха. Може і він хоче з ним утікати?

Анна. Та що ви говорите, мамо, прецінь я, жінка, знала би про те.

Свекруха. Ей, в Бразилії жінки не треба. Він там найде собі другу, як єхоче. Гадаєш, що він тобі сказав би і слово, коли-б поїхав?

Доня. Але Іван не їде, тільки хоче зробити интерес.

Вп. пані Варвара Літинська, учителька у Львові.
Вп. п. Іларій Огоновський, проф. акад. гімназії.
„ Др. Михайло Пачовський, професор акад. гімназії.
„ Прокіп Мостович, проф. акад. гімназії.
„ Кость Паньковський, настоятель Інституту св. о. Николая у Львові.
„ Іван Петришин, учитель народний.
„ Іван Стронський, „ „
„ Осип Танчаковський, „ „
„ Ілия Чиж, управитель школи в Клепарові.
Заступниками виділових були:

Вп. пані Ольга Барвіньська, учителька у Львові.
„ Теофіля Огоновська, „ „
Вп. п. Андрій Яворський, учитель в Миклашеві.

До комісії контрольної вибрано: Вп. професора Петра Огоновського, професора Володимира Шухевича і о. сов. Олександра Стефановича.

Уконституоване виділу відбуло ся на першій засіданню дня 18. марта 1898 р. Заступником голови вибрано проф. Іл. Огоновського, секретарем проф. Прокопа Мостовича, касиркою п. Варвату Літинську, маґазинером п. Костя Паньковського, а контролором п. Іл. Чиж.

В році 1898 відбув виділ 12 засідань, полагоджуючи справи, що входили в обем его діланя, о скільки позвляли ему на се средства моральні та материяльні та поміч зі сторони членів місцевих і замісцевих. Чотий товариство має дбати про справи шкіл всіх категорій, то однак займалось найбільше справами шкіл і учителів народних.

На першій засіданню з дня 18. марта 1898 велась дискусія над поліпшенням долі товариства і над поділом праці в виділі. Вибрано три комісії. Перша з них (п. Паньковський) занялась перерахуванням і упорядкуванням членів товариства і вкладок членських, — друга (Петришин, Стронський, Чиж) виготовила відозву до філій в цілі розбудження більшого життя по провінції, — третя (Білецький, Огоновський, Танчаковський) занялась справою запомогового фонду учительського. На тім засіданню рішено також на внесенє голови Вп. Едварда Харкевича засновати бурсу для синів учителів народних. На 2. засіданню з 23. цвѣтця др. Пачовський поставив внесенє, що би печатати так звані «цеголки» на бурсу. Внесенє прийнято і випечатано цеголки, кожда по 20 гелерів на суму 12.340 корон. Цеголок тих розіславо до тепер на суму 2.370 корон. Грошей на то отримано 326 корон 60 гелерів. На засіданню з дня 25. червня ухвалено розписати конкурс до бурси на 5 місць з малою доплатою. На засіданню з дня 24. вересня прийнято до відомости, що до бурси прийнято 6 учеників а то: 3 за доплатою 10 зр., 2 за доплатою 7 зр., а 1 за доплатою 5 зр. Бурсу уміщено при Інституті св. Николая.

На засіданню з 4. червня заснован комітет в справі заложения виділової, жіночої школи з руским язиком викладовим. Пороблено потрібні приготвлення і по одержанню позволения від влади, отворено торжественно п'яту класу з початком вересня 1898 р. Учениць числить школа

32. Наука відбуває ся правильно. В школі тім учать П. Т. III.: Релігії о. Д. Лопатинський, язика руского М. Лісецька, язика польского Т. Огоновська, язика німецького О. Роздольський, історії і географії Ол. Кулачковська, іст. натуральної і сьпіву М. Арданівна, рахунків і рисунків О. Барвіньська, каліграфії Іл. Огоновський і робіт ручних жіночих Йос. Паньківська. — Ухвалено на засіданню виділу ремунерации зрелось жертволюбне тіло учительське на користь школи. Учительською господивею тої класи є Вп. пані М. Лісецька. Вп. п. посол Барвіньський з товаришами поставили в грудні 1898 в соймі внесенє, що би край приняв тоту школу на фонд краєвий, або поки-що уділив субвенції на єї удержанє. На внесенє Вп. п. Харкевича, ухвалено отворити при сій школі в другім півроці шкільнім курси приготовляючі о характері приватно-домашнім для тих дівчат-Русинок, котрі схотять образоватись в руским язичі і літературі. Перший відділ буде провадити Вп. п. Теоф. Огоновська, а другий професор др. Пачовський. Виділ відісе ся о підмогу на удержанє тої школи до руских товариств. Дали: Нар. Торговля 50 зр., Тов. Просвіта 50 зр., Тов. «Руска Бесіда» у Львові 50 зр., Наук. тов. ім. Шевченка 50 зр. Крім сего: Вп. п. др. Стефан Федак 100 зр., Вп. п. Спожарський 5 зр., Вп. п. Хойнацький 5 зр., Вп. о. сов. Торонський 2 зр., Вп. п. посол Барвіньський 5 зр., Тов. Шкільна поміч у Львові на коладу 10 зр., Клюб Русинок дохід з вечерниць Миколаївських 34 зр. 20 кр., складка у св. Юрі 6 зр. 50 кр., при вписі зібрано 8 зр. Справу заложения Інституту для дівчат, з котрим дівчата знайшли би поміщенє і харч, відложено на разі на пізнійше.

Виділ старав ся також після можности подавати учителям і нашій молодіжи відповідну поживу духову. В тім напрямі зробив він більше, ніж засоби материяльні ему на се позвляли. Виділ видавав орган товариства, двотижневник «Учитель» і ілюстрованє письмо для дітей і молодіжи «Дзвінок». Редакцію «Дзвінка» веде від кількох літ безінтересовно проф. В. Білецький. По мысли члена виділу проф. Мостовича, котрий жадав, що би видавати книжки патріотичного змісту, ухвалено розписати конкурс до 30. вересня 1898 на написанє книжки на пам'ятку 100-літнього відродження літературного і національного. Рішено також видавати ілюстровані байки, а зібране материялу поручено Вп. п. Паньковському. Виділ розібрав між себе до перегляду і осуду книжочки «Ілюстрованої сказочної бібліотеки Павленкова». До комісії видавання казок вибрано Вп. Панів: Паньковського (головним референтом), д-ра Пачовського і Петришина. По уступленю з виділу п. Петришина вибрано до тої комісії на его місце проф. Білецького. Видано: «Народні сказки» і «Казки Андерсена часть I». Рішено видати: «Робінзона» і «Дон Кішота». Розписано поновний конкурс на працю про «Історію руского шкільництва» по конєць грудня 1899 з нагородою 400 корон. Виділ відносив ся також до краєвої Ради шкільної о запомогу на виданє творів Шевченка для молодіжи. Доси видало товариство взагалі над 50

книжочок. Школі ім. Шашкевича і рускій школі вправ ухвалено дати при купні книжок на нагороду 20 процент опусту.

Виділ краєвий дав «Інституту св. О. Николая у Львові» 200 зр., на «Учителя» 500 зр. а на «Дзвінок» 200 зр.

Відпустку одержав від 26. падолиста секретар проф. Мостович, а на его місце вибрано секретаром п. Танчаковського. На місце уступивших членів виділу Вп. Панів: Мостовича і Петришина, покликано до виділу Вп. Пані: Ольгу Барвіньську і Теофілю Огоновську. Відповідною заявою письменною виділ прилучив ся до акції ческих товариств учительських в Празі в справі поліпшення долі учителів народних.

Виділ ухвалив в день ювілею Єго Величества Цісаря вислати депутацію з желанями до Намістника. В склад тої депутації увійшли Вп. Панове: Харкевич, Іл. Огоновський і Танчаковський. Виділ одержав потім письмо, що ту дословно поміщуєсь: «Президія ц. к. Намістництва. — Єго ціс. і кор. Апостольське Величество зволив найласкавіше припоручити, що би Поважаному Зарядови Товариства виражено Найвисшу подяку за вирази голду, зложені в день Найвисшого 50-літнього ювілею. О тім маю честь завітати Поважаний Заряд Товариства в наслідок рескрипту Є. Е. Пана Президента Міністрів з дня 20. грудня 1898 ч. 1625. Львів, дня 11. сїчня 1899. Півніський».

О скільки виділ а взглядно се одно з найпотрібніших товариств на Руси, — однак на жалє за мало нашою суспільністю піддержуване — сповнило свою задачу, зволять члени товариства і всі люди доброї волі, що розуміють вагу народного вихованя, ласкаво осудити.

В склад комітету, що з поручения виділу управляв Інститутом під покровом св. О. Николая, входили: дир. Едв. Харкевич яко голова, др. Мих. Пачовський проф. рускої гімназії, о. Д. Дорожинський катихит рускої гімназії, адвокат др. Стефан Федак, лікар др. Антін Хомин і Кость Павьковський яко члени. Сей послідний був разом настоятелем Інституту. Помочию при науді занимались інструктори поодиноких клас. Се ліпші ученики, котрі в Інституті остають або за малою доплатою або безплатно. Принятих було з IV. класи народної 2, з I. класи гімн. 8, з II. класи 7, з III. класи 3, з IV. класи 12, з V. класи 6, з VII. класи 6. Академик 1. З того було сьвященничих дітей 25, учительських 5, селянських 8, урядничих 8, а сиріт 6. Результат загальної класифікації слідуєчий: класу з відзначенєм дістало 4 учеників, класу другу 2, поправку 4, п'яній класу першу. Приходу було 9.732.57 зр., розходу 9.769.28 зр., недобору було 36.63 зр. Стан мастрку Інституту представляє суму 2.000 зр.

Танчаковський Йосиф, секретар.

Галицка каса ошадности.

В понеділок вечером скликали заступник начального директора Романовський і правитель-

Свекруха. Інтерес? Який же-ж Іван може мати інтерес з Ронґушом?

Доня. Се не Іванів інтерес, але мій.

Свекруха (до Анни) А що, не на моє вийшло, що она має з Іваном якісь інтереси? (до Доні) Але на що вам Ронґуша до ваших інтересів?

Доня. Іван казав, що незадовго буде моє весіле.

Свекруха. З ким, з Ронґушем? Таж він має жінку, діти...

Петро. Не прикидайте ся, мамо, бо прецінь знаєте, що ми побираємо ся.

Свекруха. Го, го, ще далеко вам до мого благословенства.

Петро. Ми не будемо далеко ходити по него. Дасьте, гаразд, а ні то поблагословить нас Іван та Анна.

Свекруха. Я вас проклиню.

Петро. Бог нас за любов нашу нагородить.

Свекруха. Не дам вам і одної грядки, доки мого життя.

Доня. Та не доконче. Іван купує для нас газдівство від Ронґуша.

Свекруха (присіла з переляку на лаву) Від

Ронґуша... газдівство? От, зрадник, розвідав ся про мої справи, розвідав ся, тай хоче перебити.

Заціравський (підносить віко).

Петро. Що тотя скриня так чогось рушає ся?...

Анна (підбігає разом з Донею) Але де там. Певно відскочило віко.

Петро. Колиж я видів виразно, як віко підносило ся мов несамовите.

Доня. Оно так завсїгди підносить ся. Се нічого дивного, як хто знає.

Петро. Прецінь най я подивлю ся, чого воно відмикає ся.

Анна. От, замкни скриню на ключ, то вже будемо мати спокій з нею.

Доня. Певно, на що нам має хтось бушувати в нашій скрині. (Замикає скриню).

Свекруха (слабим голосом) Кажіть мені скорше, бо я сиджу як на углях: що Іван купує від Ронґуша?

Анна. Я перший раз чую те. Звідкиж взяли би ся у него гроші? Таж ми ще молоді господарі.

Доня. Гроші мої — Іван виїме їх з каси.

Свекруха. Чи я таке не казала, що тотя гадина у змові з онтим змием. Они обоє напо-

сїли ся обрабувати мене, зігнати мене зі сьвіта (підступає до Доні з кулаками).

Петро (заступаєсь). Та хто вам що робить, мамо. Прецінь до Ронґушового ґрунту вам нема жадного права.

Свекруха. Є мені право, бо він винен мені гроші.

Петро. Винен гроші, то буде тепер мати звідки віддати, а ґрунт купила Доня і вам засі до него.

Свекруха. Ще не заськай, бо ще ґрунт не єї, а она ще не твоя. Най довідає ся про те Заціравський, то він вам усім скрутить шийку.

Доня (весело) Не налякаєте нас Заціравським, бо він тепер у наших руках.

Анна (урадована) Ходім діти напротив Івана, коли він везе такі добрі новини. Там такий красний вечер — не жалє перейти ся.

Петро і Доня. Ходім, ходім. (Відходять).

(Далі буде).

ственний комісар, радник Герман засідане дирекції каси ощадности. П. Герман заявив, що засідане скликає передовсім для справи зміни резервового фонду. Фонд резервовий складає ся з чотирипроцентової ренти. Громадне вибране складок клієнтів каси ощадности вимагає, щоби капітал резервового фонду урухомити с. є або продати, або заставити в австро-угорськім банку. При заставі треба би оплачувати 5½%, коли тимчасом папери приносять 4 прц. Вийшла би отже притім страта 1½ прц., що при мільйонній сумі становило би значну різницю. Тож дирекція ухвалила продати чотирипроцентову ренту резервового фонду, щоби придбати касі достаточні засоби грошеві для покриття відповідних вкладок. Заразом ухвалено віднести ся до виділу каси о потвержене сеї ухвали.

Відтак президент міста др. Малаховський зложив заяву, що в виду тяжких хвиль, які тепер переживає каса ощадности, він віддає себе цілком до диспозиції дирекції в цілі оборони прав сеї інституції. Правительственный комісар радив прийняти сю заяву, однак додав, що обстає при своїм попереднім зарядженню, покинувши до рішучих санаційних справ др. Домбровського, додаючи, що се заряджене в нічім не стісняє становища, ані прав теперішнього свідка др. Малаховського.

Відтак дир. Романовський і правительственный комісар представили дотеперішній хід санаційних чинностей, стан вкладок і зворотів. Виплати зменшають ся, а вкладки рівнож впливають стало. Дня 6. с. м. винято пр. 72.557 зр., а вложено 9.109 зр. Фонд резервовий має до диспозиції ще понад пів мільйона на біжучі виплати. Що-до підмоги правительства в справі санації покликав ся правительственный комісар на оповіщення намістника, що ніхто зкладаючих не може понести жадної страти. Однак нині ще не потребує правительство давати фінансової помочи, бо нема такої конечности. Що-до безпеки претенсій каси ощадности на підприємствах Вольського і Одживольського, то згідно з виданими вже комунікатами зазначив правительственный комісар своє переконане, що ся справа дасть користно полагодити ся. Переговори о сфінансоване тих нафтових підприємств з фірмами не надають ся тепер до дискусії, але є надія, що доведуть до користних вислідів.

Правительственный комісар підніс сю обставину, що п. Романовський попри своє становище зверхного контролера каси і урядників переняв тепер функції касового директора. Се не годить ся з приписами статута і регуляміну, бо ухиляє контролю. Тому зажадав, щоби дирекція на час відпустки п. Зіми установила другого функціонера зі свого лона. Функція ся мала би припасти на другого директора п. Смольку, але коли він заявив, що при надзвичайних занятях в гіпотечнім відділі не міг би сповняти рівночасно функції директора, предложив правительственный комісар п. Юліяна Міколяша. По довшій нараді додано ще новому начальникови касового відділу п. Бравра, щоби в разі перешкоди зі сторони особистих занять завідував справами каси ощадности.

На тім покінчило ся засідане. Додамо ще, що «Gazeta Narodowa» довідує ся, мовби виконане тих ухвал дирекції часово зависив правительственный комісар, радник Герман.

Новий канал.

Не новий се помисл переконати Америку в найвузшій єї місці, щоби получити з собою Атлантийський і Спокійний океан. Ще в р. 1850 піднесено єго в північній Америці, а Европа заінтересувала ся ним дуже живо. Відразу вирішили два проєкти: північна Америка проєктувала канал Нікарагуа, положений більше на північ, Европа заявила ся за Панамський каналом. В р. 1881 засновало ся у Франції велике акційне товариство і приступило до перекопаня панамського просмику. Довгота каналу мала вносити лише 73 кілометри, але трудність в перекопаню збільшали мочарі, а також і адміністрація підприємства не була справедлива. Тому упало ціле підприємство, переконане полишено, а з цілої акції вивязав ся голосний в своїм часі панамський процес.

Довгота каналу Нікарагуа вносила би

в четверо більше. Але особливо тепер, по іспансько-американській війні, північна Америка підняла на мово давний плян. Вступивши у ряд воєнних держав, Сполучені держави відчувають потребу легкого і скорого перекидання своєї флотії з одного океана на другий. Через новий канал скоротила би ся дорога пр. з Нового Йойку до Сан Франціско о 25.000 кілометрів, а з Ліверполю до Вальпараїзо о 4000 кілометрів. Крім заощадження часу, зменшили би ся, розуміє ся, дуже значно кошти перевозу так, що мито за ужите каналу могло би рентувати видатки на те підприємство. Американські інженери не лякають ся трудностей перекопу і при відповідних капіталах виконують се титаничне діло. Заходить лише одна політична трудність, котру американське правительство старає ся усунути, нім приступити до праці.

Ото в р. 1850 північна Америка заключила трактат з Англією, після котрого опіка над проєктованим каналом мала бути спільна обом державам. Обоєліне зобов'язане обох держав забороняє виразно поодинокій державі розтягати над каналом виключну свою опіку. Се тепер не на руку Сполученим державам і они вже кілька разів старали ся наклонити Англію до зреченя ся сеї привілегії. Однак Англія за всігди опирала ся сему. Тепер же-ж сенат американського конгресу поручив правительству підняти знов ті переговори, а Мек Кінлі рішучий окушити свободну руку Америки що-до будучого каналу навіть великими жертвами. Догодують ся, що Америка відступить Англії в тій цілі Филиппинські острови, хоть заходить нова трудність ізза ворожого становища тамошного населеня. Будь-що-будь, новий канал є рішучою справою, бо така ухвала запала вже в сенаті Сполучених держав.

Але тимчасом може повстане занеханий тепер Панамський канал, бо у Франції зачинають думати над зібранем капіталу, щоби піднести наново працю над перекопанем єго.

Новинки.

— **Посол Барвіньський** під кінець сесії ради державної занедужав обложно у Відні на інфлюенцу. Мимо горячкового стану повернув до Львова і буде мусів довший час остати в постелі.

— **З Самбора.** Високоповажаних Добродіїв, що зволили прийняти бльоки на дім «Просвіти» в Самборі, просимо о прислане зібраних грошей і рахунки. Від Виділу філії тов. «Просвіта» в Самборі.

— **Руске товариство педагогічне у Львові** продовжає речинець запису на безплатний, пригатовлюючий курс, з характером приватно-домашнім, утворений при рускій школі виділової, до 15. лютого 1899 р. Курс сей, — як вже відомо, призначений для тих дівчат-Русинок, котрі хочуть образоватись в рускій мові і літературі, — буде складатись з двох відділів. Перший відділ буде провадити Вп. паві Теофіля Огоновска — другий професор др. Михайло Пачовський. Записовати ся можна що дня (крім свят) від години 10 до 1, в рускій школі виділової, при ул. Вірменській, ч. 2. — П. поверх. — Товариство розіслало сими днями Вп. членам даром: «Історію педагогії Кельнера». Хто би тої книжки не дістав, зволить упізнати ся. — Від Виділу руского товариства педагогічного у Львові.

— **Загальні збори** членів товариства руских ремісників «Зоря» у Львові відбудуть ся в пятницю 10. лютого, в комнатах товариства о 8-ій годині вечером.

— **Вибір посла.** При вторниковім виборі посла до сойму з більшої посілости округу ряшівського вибрано на місце уступившого п. Едварда Енджейовича одноголосно (42 голосами) д-ра Станіслава Дамбського.

— **Аматорське представлене** устроїла читальня «Просвіти» в Камінці Струмилової дня 2-го лютого, заходом тамошного пароха о. Цегельського. Відограно дуже удачно «Наталку Полтавку» при заповненій сали тамошного польського касина. Польська публіка живе в тім місті дуже згідно з Русинами, тож і дохід з представлення на добродійні цілі був немалий. Таке саме представлене устроїла читальня «Просвіти» в селі Батятичах дня 29. січня.

— **Університет в Харкові** мав дня 1. (13) січня сего року 1387 студентів а 134 надзвичайних слухачів, між тими 122 фармацевтів. Після виділів було слухачів: на історично-філологічнім 36, на фізично-математичнім 197, на юридичнім 445, а на медичнім 709. — Учительське тіло університету складає ся з 120 осіб, між тими 44 приватні доценти.

— **Кардинал Америго Феррейра** Дос Сантос Сільва, єпископ в Опорто, уроджений тамже в

1829 р., помер дня 21-го січня. Число членів Колегії кардиналів виносить тепер 56.

— **До північного бігуна** вибираєсь з початком марца сего року кн. Абрудців, 26-літній сестринець італійського короля. Виправа піде через Християнію до Шпіцберга, літо проведе кн. Абрудців на землі Франца Йосифа. В серпні 1900 року має він надію дістатись до північного бігуна а повернути за три, чотири роки. Нанзен запропонував князеві, що готов єму товаришити на своїм «Фрамі», але князь не знає, чи на се згодиться. Не має великої охоти ділитись славою з Нанзеном, котрий вже і так має голосне ім'я.

— **Готелева історія.** Готель «віденський» при ул. Різницькій у Львові мало кому знаний. Ніч з 24 на 25 падоліста тамтого року провів в нім гр. Р. Мусів мабуть дуже твердо спати, коли не чув, як до єго комнати закрив ся готелевий слуга Іван Стефанюк і спрятав пулярес, очевидно власність графа, з квотою 510 зр. Украдені гроші Стефанюк сховав у свого приятеля Василя Станасюка. Поліція звернула відразу підозрінє на Стефанюка і приперла єго так до стіни, що той признав ся до вини цілком і сказав, де подів гроші. Готівка перейшла назад до рук утішеного графа, а Стефанюка та Станасюка поставлено оноді перед суд присяжних. Судії потвердили питанє що-до крадежи, довершеної Стефанюком, в наслідок чого трибунал засудив єго на 15 місяців тяжкої вязниці, а Станасюка увільнено від вини.

— **Утоплений оселедець.** Генрик Даль, дуже поважний впрочім натураліст, горячий прихильник теорії Дарвіна, оповідає про таку історію. Він хотів розелідити, як далеко сягає здібність приміненя організмів до змінених умов і відзвичаїв оселедця поступенно від води так далеко, що риба стала вкінці віддихати лише воздухом. Ставшись раз жертвою наукових експериментів, мусів оселедець рад не рад пручитись посувати ся по землі. Що мав бідачиско робити? Але ся радикальна зміна способу життя не вийшла єму на добре. Небачний оселедець упав случайно до води і утопив ся!... Так страшно відвик оселедець від води. Пише о тім учений природник, отже хто хоче, най вірити.

— **Тангайзер,** романтична опера Ришарда Вагнера, виставлена польським театром у Львові, при співучасті п. Аркльової і тенора п. Бандровського в головних партіях, заповнила щільно вже другий раз театральну салю. Пані Аркльова є безперечно одною із світових зьвізд оперних. Металічний а ніжний звук голосу, єго сила і гнучкість, рівнота скалі і бездоганне фразоване, а при тім зверхні прикмети єї появи і обдумана, артистична гра ставлять єї креації у ряд артистичних творів. Те саме можна сказати про п. Бандровського. Єго голос, в низших позиціях з горловим призвучком, набирає в горі феноменальної сили і металічності. Могутнім виразом у співі просто потрясає співвак слухачів, а своїй грі надає ціху монументальности умітним полученєм пози з віддаванєм чувства і настрою. Решта обсади сольових партій стояла на вижині своєї задачі що-до співу, та що-до гри виглядала при тій артистичній парі на манекинів. Хори випали нерівно, хоть суть численні і складають ся з молодих, звучних голосів.

— **Помер.** О. Димитрий Капко, парох в Лужку дільнім, дек. мокрянського, перемискої єпархії, дня 5. лютого, в 54-ім році життя а в 26-ім сьвященства.

Телеграми.

Прага, 8. лютого. Politik доносить, що перед всіма кравими соймами зберєсь сойм галицький, котрого скликаня дожидають на 20-го лютого. Намістник гр. Півніський нараджував ся вчєра з парламентарною комісією Кола польського в справі скликаня сойму.

Петербург, 8. лютого. Веї правительства запрошені до участі в конференції мировій, згодили ся на російську пропозицію, щоби конференція відбула ся в Газі в Голяндії. Після дотеперішного стану переговорів можна надіятись зібраня конференції вже з початку марца.

Софія, 8. лютого. Провідники альбанських ватаг заявили султанові, що готові доставити на случай повстаня в Македонії 43.000 охотників. В наслідок сего і иньших донесень російське правительство вислало до кабінетів в Софії і Білгороді енергічне упізнанє, щоби уникали всего, що може викликати заворушення в Македонії. Заразом звертає російське правительство увагу на заряджені Портою в сій провінції средства осторожности і заявляє рішучо, що ворохобники ніяк не можуть числити на опіку Росії, а тим меньше на яку-небудь поміч з єї сторони.

